

ACOLLIR LA PERSONA EN LA SEVA DIGNITAT DE FILLA DE DÉU

Oriol Xirinachs

Grups de revisió de vida de l'ACO

SUMARI

Una prioritat del moviment	3
Acollir la persona en la seva dignitat de filla de Déu	4
Recull de revisions de vida:	
Sense mesures de seguretat	11
No dirigir la vida de la gent	12
La por a la diferència	13
El valor de la cultura	14
Una vida dura i fotuda	16
El més pelma dels companys	18
Lluitar contra la subcontractació	20
Educar els fills en l'acolliment: no tot són flors i violes	21
Amor, bon humor, esperança i tendresa	23

UNA PRIORITAT DEL MOVIMENT

El títol que encapçala aquest llibret ha estat prioritat de tot el moviment durant el curs 2001-2002 i ha estat igualment objecte d'una revisió de vida comuna a tota l'ACO i que trenta-quatre grups ens han fet arribar, seguint la pauta que en el seu dia s'havia distribuït.

Atesa la riquesa i la diversitat d'aquesta aportació, hem demanat a l'Oriol Xirinachs, consiliari de l'ACO, una reflexió des de l'Evangelí sobre les aportacions que han fet els grups, i ens hem animat a publicar-la juntament amb nou de les revisions de vida rebudes, ja que per raons d'espai no podíem publicar-les totes. Òbviament, fer la tria no ha estat gens fàcil, i som conscients que hem deixat fora material ben interessant. Els nostres «altres» són ben diversos: la família (pares, germans, avis, fills), els «diferents» (disminuïts, drogaaddictes, dones maltractades), els homes i dones estrangers (la realitat immigrant irromp amb força a les nostres vides de manera molt diversa), els malalts (crònics, malalts mentals, de sida, deprimits), les persones que pateixen exclusió, les que estan soles, les qui s'enfronten a la mort, els companys de feina, els veïns, les persones que atenem per raó de la nostra feina... Totes elles persones ben concretes, amb noms i cognoms, presents a les nostres vides, que ens interpel·len, que ens porten a la pregària.

Des d'aquí volem agrair la seva feina a tots els grups que han pres part en aquesta revisió de vida.

Creiem, això sí, que l'escrit de l'Oriol sintetitza molt bé la vida, la reflexió, la pregària, el sentit del treball fet pel moviment i que la lectura d'aquest fulletó ens ajudarà a continuar treballant per acollir tota persona, sigui qui sigui, en la nostra vida i en el moviment.

El comitè permanent

ACOLLIR LA PERSONA EN LA SEVA DIGNITAT DE FILLA DE DÉU

Oriol Xirinachs

Del diccionari a la vida

Acollir: “Rebre, algú que es presenta, especialment admetre’l a casa, en la nostra companyia”. Això és el que diu el diccionari. Així de senzill. Però voleu dir que a la vida ho és tant de senzill, això d’acollir?

Per **rebre** algú cal tenir l’oïda atenta i el cor obert. A dins de casa, amb els meus, en plena festa s’hi està molt bé i és difícil suposar que fora hi ha Llàtzer, morint-se de fam, de fred i de soledat. Si, a més, aquest algú és ell que es **presenta**, sense haver estat convidat, desconegut, intempestiu... i que evidentment no és dels meus, d’aquells a qui jo convido calculant que m’ho retornaran, aleshores ningú no s’ha d’estranyar de la meva sortida: «No m’amoïnis, la porta ja és tancada» (Lc 11,17). I si, per acabar-ho d’adobar, aquest **algú** és l’estrany, el diferent, aquell que té rareses i que molt sovint, amb les seves maneres es fa impertinent (Lc 11,8), aleshores cal tenir-ho molt clar per obrir-li la porta.

Ah! Però és que acollir no és només obrir-li la porta per dir-li: “Aneu-vos-en en pau, abrigueu-vos bé i alimenteu-vos” (Jm 2,16), ni tan sols donar-li una manta o un plat calent. És **admetre’ls a casa**, és estrènyer-se la família, refer els hàbits, les relacions, repartir el que hi ha... buscar lloc pel seu equipatge -costums, cultura, tarannà...- que poden ser molt molestos o fins i tot perillosos. Bé, és cert que podríem habilitar el quarto dels trastos o aquell suburbi marginal... Però és que acollir –exigències del diccionari– vol dir admetre’l **en la nostra companyia!** Això ja és massa!

De la vida a l'Evangeli

Decididament, acollir no és tan senzill! I malgrat això, en l'acolliment, com a actitud radical de vida, ens hi va tot. Perquè allò que ens fa més grans, més lliures, més dignes, més feliços... més persones, no es conquereix ni es compra, sinó que s'acull: la vida, l'amistat, la veritat, el perdó, el consol... Déu! És que es pot dir d'algú que ha arribat a ser plenament persona, si quan neix no és desitjat i quan mor no el plora ningú?

I amb més raó encara ha de ser així per a aquells que hem escollit de ser deixebles d'aquell mestre d'humanitat, que ens ha ensenyat, amb la seva vida, que allò que ens fa més radicalment grans, és el fet de saber que ell ens vol a casa, incondicionalment, sempre, lliures... perquè el seu Pare no vol servents sinó fills. I que per això "tot el que és meu és vostre", per tal que us pugueu sentir com a casa, compartint i reconciliant-vos, si cal, i que la vida pugui ser una festa per a tothom (Lc 15, 11-32).

I és que ell mateix ho viu així. Ell és el Déu que té "les seves delícies a estar entre els fills dels homes", que vol plantar la seva tenda entre nosaltres, però que demana permís per entrar: "Sóc a la porta i truco" (Ap 3,21). Que passa per l'experiència del "vingué a casa seva i els seus no l'acolliren" (Jo 1, 11), i que no entra fins que una dona li dona el seu "sí", i que no se sent plenament realitzat, almenys com a Déu entre nosaltres, fins que pot "presentar-se a casa de Zaqueu i ser-hi acollit, amb goig, en la seva companyia". Quan acollim i som acollits, només aleshores es fa realitat el que "Avui ha entrat la salvació en aquesta casa" (Lc 19,9).

I per això, a aquells que ell ha escollit per a ser testimonis seus i constructors del seu Regne, els posa com a condició, signe i experiència de que estan en el bon camí: "Qui acull a un d'aquests infants en nom meu, m'acull a mi" (Mc 9,37), però també, que no forcin ni violentin ningú sinó que s'esforcin per fer-se acollir: "Busqueu si hi ha algú digne de rebre-us" (Mt 10,11).

I de l'Evangeli a les nostres revisions de vida

A l'ACO hem volgut fer un exercici col·lectiu de mirar com vivim aquesta actitud d'acolliment, en un moment en què són molts i amb molta força els "algú" que es fan presents a casa nostra. Ens hem volgut ajudar a descobrir-los amb nom i cognom, propers o no tant, persones individuals o col·lectius, per tal de poder donar una millor resposta.

Es fa difícil fer-ne una síntesi o resum; remarcar accents o coincidències; **5**

treure i proposar conclusions. Són massa les persones, situacions, sentiments, crides, resistències, descobertes, lluites, conversions, lligams...

Després de llegir-les i rellegir-les, de contemplar-les i de pensar-hi, i sense que això pugui suplir la seva lectura, ofereixo el petit fruit de tot això tenint la definició del diccionari com a índex i l'Evangelí de Jesús com a teló de fons.

Tot comença amb una mirada

Si un dia Jesús podrà dir: “Veniu a mi els cansats i afeixugats...” , exclosos, rebutjats, fracassats... és perquè té una mirada atenta. Mira a Natanael sota la figuera, el seu context vital (Jo 1,48); mira el jove ric i l'estima (Mc 10, 21); mira dins el cor (Lc 9,27); veu les multituds malmenades (Mt 9,36). I Déu n'hi do, també del que entre tots hem arribat a veure: pares, fills, veïns, companys de treball, alumnes, immigrants, persones ateses en diversos serveis... Alguns d'aquests que fins ara només els veïem, ara els hem mirat, en concret, estimant-los, aprofundint-hi. Persones properes, familiars, amics, companys de treball, que pel fet de ser de casa, crèiem que ja les acollíem i ara hem descobert que elles se senten forasteres. Persones a qui només vèiem a través del clicé estereotipat del seu grup, i ara hem individualitzat. Persones a qui fins ara només vèiem amb els ulls i ara hem mirat amb el cor. Situacions aïllades que hem situat en tot un col·lectiu.

Es tracta de l'actitud o predisposició per a poder rebre qui es presenta.

Però cal sentir també el seu crit

Jesús prou que mirava i descobria els qui volien ser rebuts per ell, abans i tot de presentar-se-li, però els qui l'envoltaven i volien acaparar-lo s'esforçaven encara més per amagar-los-hi. Fan callar el cec Bartimeu, però Bartimeu crida: «Tingues pietat de mi!», i Jesús el sent (Mc 10,46). Els mateixos deixebles volen amagar-li la dona cananea, però la dona crida: «Senyor, ajuda'm!» (Mt 15,25). Li volen amagar els infants, però qui pot fer callar els infants? (Mt 19,13).

Des de fora, la nostra societat té mil i una maneres d'amagar-nos i fer callar els qui es presenten a casa nostra: «S'ho han buscat, són estranys, insocials, ens treuen el treball, no es volen adaptar...» Però també ens els amaguen reduint-los a informacions banals, sentimentals o criminalitzades,

però irreal i poc serioses.

Però és que també des de dins de cadascú de nosaltres hi ha uns mecanismes que pretenen fer-nos mirar cap a un altre cantó: les pors, la mandra, les incomprendions i tensions que es poden crear entre els nostres, el no creure que estiguem prou preparats...

Però, tossudament, com la cananea, Bartimeu o els infants, continuen cridant que volen ser rebuts. Ho faran a la seva manera, que ens pot agradar més o menys, però en tot cas, si no ens n'assabentem serà per la nostra sordesa. I ens hem ajudat a no fer el sord, i quan ha calgut ens hem ajudat a interpretar alguns crits menys intel·ligibles: crits impertinents, perquè no saben expressar-se d'altra manera; exigint, perquè han estat tan apallissats que desconfien del poder del diàleg; a vegades només xiuxiuejant per la por de qui els vol fer callar; alguns només amb el plor, perquè ni força els queda per cridar; potser amb la rebequeria infantil, perquè ja no saben formular allò que necessiten i demanen.

I si no se'ns ha endurit massa, allò que hem vist i sentit ens tocarà el cor

El Déu de Moisès, quan Moisès va a trobar-lo per presentar-li el sofriment del seu poble, li diu: «He **vist** l'opressió del meu poble a Egipte i he **sentit** com clama per culpa dels seus explotadors.» (Ex 3,7). I allò que ha vist i sentit li toca el cor, i actua. Per això, a Jesús, aquells que no volen que els de «fora» li puguin tocar el cor i hagin d'obrir-los el seu món petit i tancat, s'esforcen per convertir en teories i qüestions els problemes vitals de la gent, que és la millor manera d'evitar que arribin al cor. Per això els preocupa saber «qui són els altres que haig d'estimar?» (Lc 10,29); saber «quantes vegades haig de perdonar?» (Mt 18,21); saber «qui va pecar, ell o els seus pares?» (Jo 9,2); saber «si és lícit curar en dissabte» (Mt 12,10). Total, tirar pilotes fora de joc per tal de protegir el cor.

A Jesús, l'home malferit, i la cananea, i la viuda de Naïm, i Bartimeu, i tants i tants, li toquen el cor: «Se'n va compadir!» (Lc 7, 13).

I des del seu exemple hem volgut mirar i sentir tots aquells que volen ser rebuts a casa nostra, no com a casos, problemes o situacions a resoldre (això ja arribarà), sinó de manera que ens deixéssim tocar el cor; no la fibra sensible. I ho expressem de moltes maneres: ens preocupa, ens posem a la seva pell, ens angoixa, ens qüestiona, ens culpabilitza... Si hem estat "tocats" és que aquells que es presenten ja tenen un peu a dins de casa nostra.

Rebre a casa; no pas enviar a Benestar Social

I perquè la gent descobreix que Jesús es deixa tocar el cor, sovint recoren a ell, buscant només que els resolgui els problemes i necessitats més immediates. El «busquen perquè han menjat tant pa com han volgut» (Jo 6,26); per «no haver de venir a buscar aigua» (Jo 4,15); per resoldre qüestions d'herències entre germans (Lc 12,13), o perquè faci de curandero (Mt 17,17).

I, ell, que sap que darrere de totes aquestes peticions hi ha una necessitat més fonda d'una vida més humana, de reconeixement, de dignitat... li sap greu quan veu que només el busquen per tot això, que els serà “donat de més a més” (Mt 6, 33), i no perquè saben reconèixer en ell “el pa de vida, que , qui ve a mi no passarà fam i qui creu en mi no tindrà mai set...” perquè ell “no traurà fora ningú que vingui a mi” (Jo 6, 35.37). El sentir-se **fora** és l'origen de tots els altres mals. Per això ell ha vingut a donar-nos a conèixer el seu Pare que vol tant que els de **dins** no s'hagin de sentir criats o hostes, sinó fills, com que els que per qualsevol raó han anat a parar a **fora** i se senten derrotats o exclosos, puguin retrobar també la mateixa dignitat de fills, que per això ha vingut a dir-nos que «tot el que és meu és vostre», de tots, i a casa hi pugui haver «celebració i alegria» (Lc 15, 11-31).

Rebre a casa no és només donar, és aconseguir que els “ningú” -cananea, cec de naixement, adúltera, Zaqueu, immigrant, parent estrany o disminuït- puguin trobar el goig de saber que són **algú**.

Però això no és fàcil. Moltes vegades, nosaltres voldríem resoldre els sofriments i els mals dels que se'ns presenten a casa, donant coses o enviant-los als serveis socials. I algun grup ens hi alerta, reconeixent que «podem caure en realitzar un acte de caritat, sense acollir a la persona». Però hem trobat el goig de veure que si aquell familiar estrany busca aquell militant és perquè sap intuir que l'escollarà i el valorarà; que aquell exclòs s'ha anat fent més autònom; que sota aquelles formes prepotents s'hi amagava un complex d'inferioritat; com, entre nosaltres, aquell «diferent» anava acceptant la seva diferència; com a aquell que ens demanava només una «ajuda», l'hem ajudat a descobrir un projecte més gran...

Però és que... “de fora vindran que de casa ens trauran”.

8 Doncs, potser sí, potser de fora vindran que de casa ens trauran. Però potser a **fora** trobarem una vida i uns horitzons que a **dins** no hauríem

trobat mai. A Jesús, certament, la seva actitud d'acollida li ocasionà el que «ja no li quedava temps ni per menjar» (Mc 3,20), ni li quedava temps per estar amb la família, ja que «ni la seva mare s'hi podia acostar, de tanta gent» (Lc 8,19); ni tan sols podia dir que tenia casa seva, ja que «no tenia on reposar el cap» (Mt 8,20). I, el que per a ell deuria ser més dolorós, la seva acollida incondicional i indiscriminada li comportava la incomprensió i les acusacions de molts (Lc 15,2).

I els militants ho reconeixen i ho experimenten quan afirmen: «Acollir l'altre vol dir estar disposat a canviar coses». I ho viu la família que acull el parent disminuït a casa; o el qui sent el rebuig en el seu grup d'amics, per haver defensat els immigrants; o el qui ha de suportar la tibantor entre companys de treball o d'escola; o el qui ha d'acceptar un esforç físic o psíquic afegit a la seva tasca quotidiana, o perdre llibertat o consideració, o posar en perill aspectes de la seva vida de parella...

Sí, acollir pot comportar que ens treguin fora. Però hem après que deixar entrar Jesús en la nostra vida ens ha donat la llibertat de poder “entrar i sortir i trobar pasturatges” (Jo 10,9).

Rebre en la nostra companyia és rebre a la llar

Si acollim de cor, si deixem entrar a casa, certament que trobarem dificultats i renúncies. Però trobarem també la gran riquesa que ens aporten aquells a qui acollim. Són aquests pasturatges.

Jesús s'alegra i dona gràcies al Pare per tot allò que ell ha descobert i ha rebut dels pobres i senzills que ha acollit: “Us enalteixo, Pare... perquè has revelat als senzills tot això” (Mt 11,25). Jesús dona per bo haver-ho perdut tot per tal de poder dir: “Ja no us dic servents... a vosaltres us dic amics” (Jo 15,15). Ell s'alegra quan aconsegueix poder compartir amb la samaritana el seu projecte i ella se'n fa propagandista (Jo 4, 42). Ell entén i viu tan profundament això de que s'ha d'acollir en la companyia, que quan acull a Zaqueu no se sap si és ell que acull a Zaqueu, o és Zaqueu que acull a Jesús.

Algú ho formula també, dient: «No som nosaltres que acollim a l'altre, sinó que l'acolliment és mutu»; o bé: «Rebem més del que donem». Segur que en les nostres revisions de vida aquesta afirmació també hi deu ser present en experiències concretes, però potser més com a propòsits, pistes per al nostre compromís, teló de fons, com a petits signes...

Sabem que la comunió a què aspirem només pot ser realitat quan és el

fruit de l'acollida de tots i cadascú dels qui van presentant-se a casa nostra, al barri, al treball, al moviment, a la comunitat... O si no farem corporativisme, o col·legues, o secta. I per això hi ha crides a anar més enllà de la justícia i el legalisme, a superar el paternalisme que no ens fa iguals, a passar de la tolerància al diàleg, a descobrir la persona i no quedar-nos en les seves funcions... I tantes i tantes més!

I el camí segueix

Veient la riquesa d'aquest treball fet pel moviment, penso que podem ser optimistes, però no satisfets. I penso també que aquest camí només pot avançar quan neix de l'experiència personal d'haver estat acollits, o si no és així tindrem el perill de caure en el voluntarisme o el legalisme. L'Evangeli és experiència de salvació o no és res. Déu té sempre la iniciativa: «Estimeu-vos, tal com jo us he estimat», «Perdoneu, tal com jo us he perdonat», «Sigueu perfectes, com el Pare és perfecte»... «Acolliu tal com el Pare us ha acollit», al fill gran i al petit de la paràbola, a Zaqueu, a la samaritana, als infants, al cec Bartimeu... a mi.

Però també hauríem d'avançar pel camí dels saber-nos fer "acollibles" per part d'aquells a qui volem acollir: immigrants, exclosos, familiars amb problemes, món obrer... Només aquest esforç ens pot alliberar dels paternalismes, les prepotències, els burocratismes...

«Mira, sóc a la porta i truco» (Ap 3,21).

RECULL DE REVISIONS DE VIDA

Sense mesures de seguretat

Breu descripció del fet

Un treballador immigrant de la construcció està realitzant un treball molt perillós en una obra de reparació d'una façana, sense mesures de seguretat. La gent l'observa i en fa diferents interpretacions.

Valors i contravalors

La majoria de gent passava del fet. D'altres temien per les complicacions que un accident tingués per a la seva escala. A alguns, els feia pena que aquesta persona estigués treballant en aquestes condicions, però no s'hi embolicaven més.

Els companys s'havien negat a fer aquesta feina.

Algú parla amb ell i li pregunta per què realitza aquest treball, i no fa com els seus companys que es neguen a fer-lo. Ell contesta que no pot negar-s'hi, perquè això seria causa d'acomiadament.

Qüestions de l'actuar

La majoria veiem clar que passen un munt d'injustícies al costat nostre, en les quals els homes no són i no som tractats amb la dignitat de fills de Déu. Si ens hi trobem implicats som capaços de reaccionar, però quan quedem lluny de les nostres possibilitats, no sabem com intervenir.

Això ens fa adonar que cal viure el compromís organitzadament i en llocs on la solidaritat no sigui una paraula solament, sinó el lloc per actuar en el moment i amb la reflexió i força de un col·lectiu, que ajudin a perdre la por a reivindicar els drets.com persones i com a fills de Déu.

No dirigir la vida de la gent

La Lurdes ens va explicar la seva relació amb una mare i una filla petita amb una malaltia congènita que cada any han de venir a Barcelona per operar la nena. Vénen des del seu país ajudades per una ONG que està en contacte amb la Lurdes i li demanen de fer l'acompanyament de la mare mentre duri l'estada a Barcelona. La mare al·lucina quan veu les diferències culturals i l'individualisme. Necessita suport. Des de l'ONG a República Dominicana no tenen del tot clar tot el que es fa aquí i pensen que potser la mare pot aprofitar la circumstància de la seva filla per quedar-se aquí, pensen que s'està aprofitant de l'ONG.

En aquest fet destaca la solidaritat entre tota la gent que hi intervé: com es vol ajudar la persona necessitada, com es posen esforços importants per salvar la vida d'una nena que al seu país es moriria. Però al mateix temps es desconfia del rerefons de la mare, pel fet de buscar potser una vida millor per a la seva filla, perquè sap que a la seva terra no té futur. La mare fa veure a la Lurdes que, tot i les mancances del seu país, allà la gent es més confiada, que tot es viu més de portes enfora i no hi ha tanta privacitat personal. El teixit social té un caire molt diferent de com s'entén aquí. No cal que ens estenguem a donar explicacions de les diferències, tots els que esteu llegint en teniu un munt de referències.

Des d'aquí pensem que hem de ajudar l'immigrant, el o la qui ve d'un altre lloc del món per necessitat econòmica, malaltia, situació política... i no pensem conscientment en el seu bagatge personal i com la nostra bona voluntat pot arribar a dirigir la vida d'aquesta gent. Cal trobar l'equilibri entre el voler ajudar i el paternalisme mal entès. Cal veure a l'immigrant, sigui quina sigui la circumstància que l'ha portat a Europa, com un germà per damunt de tot i per extensió cal veure a tothom, família, veïns, alumnes, companys de feina, amics, enemics (si ho podem dir) com a tal i saber acceptar-los i acollir-los.

Vam escollir com a evangeli Mateu 25, 31-46 (el judici final), perquè, tal com diu el text, Ell és per a totes les nacions, no fa cap distinció entre tots, només aparta aquells que no es van compadir dels altres, que no van compartir ni es van deixar tocar per les necessitats dels que pateixen mancances de tota mena, en resum, els que no es van voler "mullar", els que es van excusar de no "veure" o no "saber què passa".

12 És com quan fem les coses per quedar bé, de cara a la galeria i per guanyar el cel com es deia abans, com quan hi havia qui ajudava els po-

bres, però per beneficència, no per justícia, per amor a Déu i no per amor al desvalgut, al “desgraciat de torn”, al proïsme, al germà.

Perquè aquestes accions tinguin sentit, han de ser des de la igualtat, el respecte a les diferències i formes de fer i entendre; i sense por de perdre o deixar de guanyar res, només volent el bé i l’amor per tots i lluitant per una societat justa i acollidora.

Grup Santa Eulàlia-Bellvitge

La por a la diferència

Vam triar el fet d’una mare que en l’entrevista amb les mestres de la seva filla, explicava com la nena es queixava sovint d’alguns nens de la classe que la pegaven o la molestaven. Justament, citava els nens immigrants que hi ha a la classe i a una nena d’ètnia gitana. Les mestres es van sorprendre molt i van explicar-li que justament els nens que citava no donaven cap problema de comportament a la classe, que a la seva filla no acostumava a pegar-li ningú i que justament, un dels nens esmentats era qui l’aconsolava més quan plorava per alguna cosa. La mare va disculpar-se dient que potser era alguna mentida de la nena que últimament inventava algunes coses.

Les mestres, però, van sospitar que es podia tractar de recels per part de la família respecte dels nens immigrants i van decidir que aquella nena necessitava tractar-los més de prop per contrarrestar aquests sentiments i així van decidir que cada vegada que canviessin els nens de taula, la farien seure al costat d’un d’aquests nens.

Valors i contravalors que veiem en les nostres actituds:

- La ignorància o la suficiència creen reaccions contràries als immigrants o als qui veiem com a diferents.
- Quan els problemes es presenten a la feina (que fan més hores, que treballen com a “esclaus”, que no paguen impostos perquè tenen ajuts o perquè estan dins l’economia submergida), la resta dels treballadors no donem la culpa al sistema o a l’egoisme dels qui els exploten, sinó a ells.
- Ens fa por el canvi cultural cap els models dels països pobres. En canvi, els models culturals dels països rics que ens envaeixen constantment no ens fan nosa: si vénen molts nens musulmans a l’escola potser pensem que es deixarà de celebrar el Nadal o canviaran els nostres costums culturals, però no ens preocupa que els joves vagin a les discoteques disfressats per celebrar el Halloween.

- Ens fa por que ens anul·lin, sentir-nos fora de lloc. També fa por perdre la tranquil·litat per tot això que s'explica: droga, delinqüència...
- Tots tenim prejudicis culturals que només poden superar-se convivint de manera pacífica i per això, caldrà solucionar els problemes entre tots. Vam fer especial menció del tema de la relació entre països i gitanos, difícil, malgrat el temps que portem junts.

Per ajudar el jutjar, vam triar el text del fill pròdig (Lc 15, 11-31) i ens vam fixar sobretot en l'actitud d'acollida del pare, acolliment d'amor, que no vol dir no veure els problemes que sorgeixin sinó tenir una actitud d'ajuda i d'acompanyament. El pare acull no només al que torna sinó també el que vol quedar-se fora de la festa.

Igual que són freqüents les baralles entre germans per l'herència, tots estem massa pendents dels diners, rebem els de fora segons el que tenen i no el que són; no ens volem adonar del fet que "el pastís" s'ha de repartir millor; tots hauríem de tenir l'imprescindible per viure, però els que tenim de més, ens acomodem i creiem que ens ho hem guanyat i ens ho mereixem.

Finalment, vam comentar que el model europeu de seguretat social, per exemple, respon a uns criteris de solidaritat que són punts de referència per uns altres països, ni que siguin més rics. També potser, costa menys identificar-se amb els més pobres a països com a Xile, on la barrera amb la pobresa és molt fina: si et quedes sense feina no tens res, ets pobre.

Actuar:

- Informar-nos millor de quina és la situació dels immigrants i de com està la Llei d'Estrangeria per a poder ajudar-los a arreglar els papers.
- Fer conèixer això que hem estat parlant, ser-ne testimonis i ajudar-nos a anar superant els prejudicis.
- Plantejar-nos si com a ACO, a més de portar la informació, crear debat i ajudar a la reflexió (que ja s'està fent) no caldria prendre postures més concretes i compromeses amb els diversos col·lectius d'immigrants existents, amb les associacions que hi treballen, etc.

Grup Llacuna

El valor de la cultura

Veure

- 14 La Tamara és una nena de 8 anys que va molt poc a l'escola. Ja ho feia a preescolar, quan no era obligatòria l'escolarització, i va continuar-ho fent
-

a primer. Ara repeteix curs i continua amb la mateixa tònica.

Els pares no diuen els motius reals de no portar-la a l'escola (malalties, adormir-se...). Sembla que hi ha desconfiança i poca valoració de l'escola, desordre organitzatiu, etc.; també dificultats pràctiques, ja que es lleven aviat. De fet amb el seu germà gran va passar el mateix.

Vaig aconseguir que compressin els llibres de text i em va semblar que aquest fet era com un compromís de venir regularment. Però a la setmana següent no va venir cap dia.

Quan ve, la Tamara té dificultats de relació amb els companys.

L'assistenta social del barri exigeix als pares l'escolarització dels dos fills a canvi d'obtenir ajuts econòmics. A mi em produeix desànim el poc interès i la incapacitat dels pares d'afrontar clarament la situació.

Jutjar

El que importa en primer lloc és la Tamara. Què podem fer perquè vingui a escola? Anar a casa seva, parlar amb l'assistenta i fer una acció conjunta, oferir el servei d'acollida d'abans de començar l'escola per si el necessiten.

Des d'una temporada estic vivint amb un cert desconcert i manca d'objectius clars, i això influeix en la manera d'afrontar aquesta situació. Com viure en moments així? Aquesta experiència personal m'ajuda a entendre la dificultat d'organitzar-se la vida que tenen els pares i la necessitat d'ajuda que tenen, i per tant d'aportar-la.

Com a valors i contravalors:

- El valor de la socialització i de la cultura, especialment per als més pobres. La cultura com a element de transformació individual i col·lectiva, no una cultura neutra i només tècnica.
- La dificultat de relació entre l'escola i algunes famílies, especialment les més pobres. L'escola les considera poc responsables i les famílies ens consideren estranys.
- La temptació de no sentir-te responsable, de llençar la tovallola.
- La importància dels fets i no les grans intencions i paraules: el pacte que està proposant l'assistenta social a la família.

Actuar

- Acordar amb l'escola i l'assistenta per anar a veure la família i afrontar bé el problema.
- Cadascú dels militants del grup i fent referència a la seva situació personal es comprometien a procurar no estar tan programats, fet que impedeix

dedicar l'estona necessària per atendre l'altre; afrontar les situacions de la vida, per incòmodes que puguin ser, relacions familiars, no canviar de carrer davant del pesat de torn, etc.; fer un seguiment de la gent que està passant dificultats, ser conseqüent amb l'acció que s'ha començat, que no quedi en un episodi d'un sol dia; tenir consciència (aprofundir) del que necessita l'altre.

A les preguntes sobre la dimensió col·lectiva, no hem respost amb precisió al qüestionari. Creiem que és necessari, que s'ha de conscienciar la gent a ser solidaris i de fet gairebé tots d'una forma o altra estem treballant aquesta dimensió, a través d'associacions de veïns i veïnes, de la feina, de l'ACO, de la parròquia, la família, etc.

El moviment ACO a través dels plans de curs, en les trobades de la Jornada General, Setmana Santa i formació, fan reflexionar al grup, i ens fan sentir que no estem sols, que formem part d'un col·lectiu que ens acompanya, forma i recolza els valors positius de l'evangeli seguint l'exemple de Jesús, fet important per nosaltres: és el nostre estil de vida.

Grup Poblenou II

Una vida dura i fotuda

La Mercedes és una companya de treball d'en Roberto (el marit d'una militant de l'equip). L'altre dia eren dos quarts d'onze de la nit i els vaig trucar per telèfon. Encara estava treballant.

La Mercedes diu que s'estima més estar treballant que ser a casa. Té 43 anys, però sembla més gran. Viu al barri de la Fortuna (Leganés). El seu marit està en atur i té problemes amb la beguda. Té tres fills, un de 20 anys, un altre de 18 i un altre d'un any. El fill del mig està començant a jugar amb les drogues, de manera que quan en Roberto va parlar a la Mercedes de la JOC, volia que es possessin en contacte amb els seus fills.

Quan parla del seu marit, diu que només la vol perquè li planxi les camises i per al llit. Abans la Mercedes netejava el bar de 7 a 10, o els dissabtes, però fa poc li van oferir ajudar a la cuina del bar. A ella, li preocupen les peles, perquè a casa entren pocs diners, però... què passa amb el nadó?

La situació a casa és complicada. Ella s'estima més treballar allí. Se sent útil i és una via d'escapament. L'ambient a la feina és bo; parlen entre ells i el cap és poc «repressor».

La Mercedes és molt carinyosa i acollidora amb en Roberto. Parla molt i fins i tot es preocupa per una veïna seva que està malalta.

Veiem el rerefons del fet: davant una vida dura i fotuda busquem espais on sentir-nos estimats i realitzats.

Valors

- No puc descobrir la felicitat sense estar amb els altres.
- L'escolta, la proximitat, el fet de ser presents en moments de reflexió.
- La meua vida no està marcada ni pel rebuig ni per aquest tipus de situacions.
- La sensibilitat a l'hora de detectar aquest tipus de situacions.
- M'hi trobo bé, amb la Mercedes, m'hi deixo implicar i m'hi mullo.

Contravalors

- Escolto, però no acabo d'acollir-ho des del cor. Una certa capacitat per «despistar». No em deixo interpel·lar gaire pels altres.
- Delegar en els altres la responsabilitat; excessiu respecte.
- Anar amb idees preconcebudes. Vaig amb «orelles».
- La meua vida no està marcada pel rebuig ni per la proximitat a aquest tipus de situacions.
- Poca pregària i poca paciència.
- No em fixo en si els altres se senten bé amb mi.

Actuar

- Buscar espais d'aturada per anar educant-me; buscar espais d'acció i de trobada amb els altres.
- Acollir en Luis i els meus pares. Anar-me marcant petits compromisos.
- Pregar des de la vida i els altres.
- Estar atent als africans de classe (Cleto, Benedi i Amable); oferir-me a sortir algun diumenge amb ells; anar descobrint què els preocupa.
- Acollir l'altre, descobrir que Jesús hi és present i anar-me fent conscient de com els altres em van marcant.
- Passar per casa la Sheila. A la feina, tenir present la pregària.
- Tenir presents a l'equip l'acollida a l'altre, en tot allò que ens plantejem fer. Tenir-ho present en els nostres plans personals.
- ¿Com donar a conèixer allò que hem descobert als altres? al barri? a la parròquia?
- Buscar espais de revisió de l'actuar.

El més pelma dels companys

Per la capacitat d'identificació que provocava, vam elegir el fet de la Maria Josep, que parlava de les reaccions de rebuig que generava un dels seus companys de feina, en Jose. D'aquesta persona es pot dir que fa una ostentació continuada de les seves suposades habilitats i excel·lències personals i professionals, que no para d'explicar a tort i a dret a tothom que es creua en el seu camí. La Maria Josep el defineix com "un cregut i un pesat" que ha aconseguit "que ningú de la feina l'aguanti".

Tot i que no fa gaires mesos que és a l'empresa, el Jose ha anat perdent tots i cadascun dels interlocutors que s'ha anat buscant. Darrerament la situació ha degenerat de tal manera que un grup nombrós que dinava a la feina mateix s'ha estimat més anar a dinar fora cada dia -i pagar-se el dinar- abans que coincidir amb ell asseguts a la mateixa taula. Són moltes les estones que el Jose ha de passar sol però no sembla adonar-se d'aquest rebuig, o almenys no sembla fer res per superar-lo i entendre's millor amb els seus companys. Ningú no li ha comentat res sobre això, sinó que es limiten a evitar-lo tant com poden i parlar-ne per darrera.

La Maria Josep explica que ella també creu que aquesta persona "és un pelma" i la carrega "el mal ambient" que crea a la feina, de manera que protagonitza gran part de les converses i les burles. Reconeix que ella no ha fet res per millorar aquesta mala imatge, sinó que més aviat al contrari, l'ha pogut potenciar amb alguns comentaris.

El cert és que a hores d'ara és una de les dues persones que consenteix a compartir-hi taula a l'hora de dinar, tot i que això la cansa molt. Es debat entre aquesta mala consciència i el fet de considerar aquest company com un cas perdut que ha de reaccionar per ell mateix si és que això l'importa.

Valors i contravalors

Tots els integrants del grup hem viscut situacions semblants a aquesta, i vàrem comentar el que passa amb el nen que rep la crueltat dels altres nens de la classe, a l'escola, amb les persones febles que pateixen l'assetjament moral dels caps, o amb la companya de feina *agobiada* que encomana els seus nervis als altres.

Aquests problemes neixen de contravalors com ara la comunicació, el prejudici i la insolidaritat amb els altres, dels quals sovint sabem que han passat per situacions que els han fet diferents. En el cas del fet exposat,

es podien entendre pel seu historial familiar, i que aquest afany de notorietat i de ser reconegut intentaven compensar un complex d'inferioritat.

Contra aquests factors negatius en el fet exposat veiem igualment, de forma oposada, els valors que l'han portat a ser revisat. El desig de no contribuir a aïllar més aquells que han estat segregats, de no desentendre's'n, fins i tot la voluntat de deixar-se *tocar* per les persones en allò que totes tenen de valuós, fins i tot si costa trobar-ho.

A l'hora de fer el Jutjar, ens va acompanyar la trobada de Jesús amb la samaritana (Jo 4, 1-30). En aquest fragment de l'evangeli, i contra el prejudici general de la seva època, Jesús parla amb una persona de Samaria, una circumstància mal vista en aquell temps, i a més dona.

Nosaltres, vam veure al grup, no som clarividents com Jesús, però sí que podem intentar tenir una mirada semblant a la seva. En aquest cas es tracta de que la primera mirada que dirigim a les persones sigui la de l'estimació, més enllà de prejudicis i opinions col·lectives. Hem d'intentar exercitar aquesta mirada i traspasar les pantalles que amaguen la persona, amb les seves circumstàncies reals.

Actuar

En el cas d'en Jose, com en el dels altres semblants que van exposar els integrants del grup, no hi ha receptes infal·libles, però sí algunes direccions que poden ser útils d'acord amb l'experiència de tots.

En primer lloc, des del punt de vista col·lectiu, el més coherent és que no participem en atiar l'aïllament d'aquestes persones amb els nostres comentaris. Tots hem comprovat com n'és de fàcil, despotricar i dir bestieses a l'empara d'un grup.

Des del moment en què fem l'esforç per mirar l'altre des de l'estimació de Jesús, serà més fàcil parlar amb tothom sense tensions. Hi ha tot d'opcions que poden ajudar la persona aïllada a adonar-se de la seva situació i a fer-lo reaccionar. Del que es tracta és d'actuar per intentar canviar la realitat, no de perpetuar amb la nostra acció el que ja està passant.

En el cas d'en Jose, sembla que ningú li ha dit a la cara què és el que succeeix amb ell. Potser una mica de contundència pot ser bona si es refereix a qüestions concretes sobre les quals l'al·ludit pugui reflexionar. O, si no ens hi veiem amb cor, podem intentar fer el mateix però amb sentit de l'humor, dient les coses clares i sense traumes.

Lluitar contra la subcontractació

Breu descripció del fet triat

Immigrant que treballa en una empresa subcontractada per la Nissan. El fet que estigui en una empresa subcontractada implica:

- Horari precari: estar a la disposició total de l'empresa i fer moltes hores extres per tenir un millor sou.
- No té representació sindical, encara que aquesta persona tingui interès de tenir-ne.
- Són homes «tot terreny», sense una especialitat professional, que tan aviat neteja, com repara una màquina.....

No es respecten els drets humans, no hi ha dignitat humana, les persones tenen la categoria de “mercaderies”

Valors:

- Com a integrant d'un sindicat lluitar per unes condicions laborals dignes per a tothom, subcontractats inclosos.
- Capacitat de crítica, no «passar» de l'altre.
- Apropiar-se a l'altre com a persona, mostrar interès, ganes de conèixer els seus problemes.
- Encara que es vulgui ajudar aquests subcontractats, hi ha una impossibilitat de fer-ho pel fet que quan entren a treballar ja saben que les seves condicions són inferiors a la resta de treballadors.
- Són valors que s'alimenten i creixen pel fet d'estar en moviments com l'ACO i sindicats.

Contravalors:

- Passotisme d'alguns companys de l'empresa de la Nissan pel que fa als subcontractats: «ja s'ho muntaran».
- La divisió de la classe obrera entre treballadors de primera i segona categoria.
- Sensació d'impotència, que no es poden canviar les coses.
- Pèrdua de drets de la classe obrera.
- Convicció que la unió obrera no porta a res.
- Influència negativa dels mitjans de comunicació a les persones: “manipulació mediàtica”. Bombardeig perquè es preocupin per qüestions com ara l'estètica, tenir moltes coses... en lloc de donar una visió del patiment de la gent que està vivint en situació de misèria.

- S'observa que qüestions com al futbol mouen més les masses que d'altres d'ordre polític o social.
- Desencantament de persones que havien estat lluitadores, desengany polític...
- Una precarietat d'aquest tipus condiona el projecte de família.

Actuar

Més que canviar, considerem que cal mantenir i potenciar situacions que ja es tenen. Com a acció concreta:

- Parlar amb aquestes persones subcontractades, perquè puguin explicar els seus problemes, les seves coses quotidianes i poder descobrir-les, estimar-les i comprendre-les.
- Ens és difícil descobrir aquesta dimensió col·lectiva per la falta de solidaritat que hi ha a la nostra societat on primen l'individualisme, l'egocentrisme i el benestar personal.
- S'haurien de promoure accions col·lectives com assemblees de treballadors on aquests subcontractats puguin dir la seva i des del sindicat de la Nissan es poguessin fer ressò de la seva problemàtica.
- El moviment ens pot ajudar amb curssets de formació sobre temes legals com qüestions laborals, tipus de contractes, etc.
- Ens cal deixar-nos interpel·lar per la fe dia a dia, fent l'evangeli actual, i veure com fer-lo present en totes les nostres qüestions quotidianes.
- Creient en les persones i descobrint-les amb tots els seus valors, mancances i amb tota la seva dignitat.

Grup Esclat

Educar els fills en l'acolliment: no tot són flors i violes

Una nena de 12 anys s'ha incorporat al segon trimestre a la classe on van les filles de tres membres del grup. S'ha fet amiga d'elles perquè ja les coneixia de l'estiu, que van coincidir a les colònies amb l'esplai. La mare acabava de morir per sobredosi i ara la nena sembla haver estat tres mesos ingressada fent una cura de desintoxicació. Actualment viu en una llar d'acollida. Ens plantegem com cal educar els fills perquè acullin, com ho vivim els pares, quines prevencions tenim...

Jutjar

En general es tendeix a marginar el qui és diferent. Habitualment només **21**

la gent d'església té una actitud més acollidora. Creiem que els nostres fills s'han de relacionar amb tothom. Una membre del grup, que té filles adoptades, creu que coneix el que suposa un abandonament i és més sensible al tema, alhora que s'adona que les seves filles tenen una afinitat forta amb els marginats de tota mena. Viure certs problemes personalment ens ajuda a entendre'ls més.

Als pares i mares ens preocupa com eduquem els fills en l'acolliment, per una banda, però també creiem que cal prevenir-los davant de costums, relacions o actuacions que pot tenir la seva companya de classe i que nosaltres valorem negativament. És aprendre a distingir que hi ha coses bones i dolentes, no gent bona o dolenta. Als adults ens espanten molt certs temes (droga, delinqüència...) quan poden estar en contacte amb els nostres fills, però cal saber acostar-se a les persones. També ens adonem que els infants ho viuen de forma diferent, amb més naturalitat (el bo i el dolent).

No tot són flors i violes: molts cops hem fet l'experiència que els marginats, els immigrants, els diferents ens porten maldecaps a l'escola, al barri, a l'escala. En part els acollim perquè estem educats així, perquè fem un esforç per no discriminar ningú, però dins nostre hi ha mecanismes de rebuig, mantenim pors i prejudicis, és difícil arribar al nivell de confiança i amistat... Algú del grup comenta que, professionalment, se sent atreta pels casos difícils, però que, com a mare, pateix més segons amb qui van els seus fills. Ens falta, a tots plegats, un coneixement més profund i personal.

Llegint la paràbola del fill pròdig (Lc 15, 11-32) i arran de la pregunta "per què un fill marxa i l'altre no?", ens demanem per què una nena de 12 anys ha hagut de passar per tot això. Veiem que això ens relativitza el tema del pecat, de la culpa. I explica més l'amor del pare. Sovint ens sentim més com el germà gran, que no accepta que el germà petit és diferent d'ell, que li costa veure que la seva recompensa és que no li ha faltat mai l'amor del pare. Ens fa descobrir que rebem més que no donem. Només ens cal canviar una mica el punt de vista.

Actuar

Transmetre als nostres fills el valor d'acollir, perdent la por a l'altre, a la diferència. Valorar amb ells tot el que tenim, viure amb responsabilitat aquesta situació de cert privilegi. En alguns moments és important de participar en actes col·lectius de reivindicació d'un món més just. Anar a una manifestació pot ser una altra forma de *manifestar* davant dels fills les nostres idees.

Amor, bon humor, esperança i tendresa

Veure

Un membre del grup té una persona estimada que es troba en un procés de desintoxicació per drogodependència. Aquest es un procés llarg en què es poden observar passos endavant i passos enrere.

Aquesta persona, com un pas més de la seva recuperació, va començar a treballar, però al cap d'un temps va haver de "pagar" amb la "Justícia" uns assumptes del passat que restaven pendents. Evidentment el procés de reinserció va quedar interromput, ja que va perdre la feina.

En aquest "recés" forçat, la persona estimada manifestava al nostre militant que quan sortís s'esforçaria per estudiar, aprendre un ofici, etc. Però el cert es que quan la persona estimada va sortir li van mancar les forces per fer-ho. No podia, o no sabia, acomplir aquells desitjos que havia expressat. Estava, i hi continua, amb tractament de metadona. Per tant, tenim un procés de reinserció en perill de perdre's. Una persona de més de 30 anys que no se n'acaba de sortir....

Jutjar

- Jesús carrega el sofriment i les malalties, no tan sols el pecat. (Isaïes 53,1-12; Mt 8,14-17).
- Desenvolupar un esperit de saviesa i de serenitat (Proverbis 15,1 fins al final).

Valors

- En acollir aquestes persones des de la seva pròpia autoestima, es revela en nosaltres el nostre vessant sensible i social.
- Acollim el diferent perquè creixi. Però, i si no creix?.
- Acollir no vol dir arreglar-li els problemes que pugui tenir. Vol dir donar-li tot el protagonisme possible a ell i a la seva vida. Ajudar-lo a aprendre a ser autònom.
- Les persones "diferents" posen el sistema en qüestió.
- Descobrir la possibilitat de fer alguna cosa per a les altres persones a partir de la capacitat d'estimar i ressaltant els aspectes positius que tenim totes les persones. Incloses les "diferents".
- Es una gràcia de Déu que puguem assumir la diferència de l'altre.
- He de saber descobrir allò que és un mal per ell, i preguntar-me com puc ajudar-li a superar aquest mal seu. No puc actuar sobre la base de què és el que em fa mal a mi.

Contravalors

- Actituds personals en què no estem en disposició per captar el que hi ha de positiu de la persona diferent. En l'ordre social els "diferents" generen rebuig, mirem cap a un altre lloc.
- La societat no practica una reinserció real. Sinó que s'han creat unes estructures per aparcar "els diferents", perquè no molestin.
- Des de la societat no es treballa per reconstruir les persones des de l'arrel.
- En un món falsament estructurat, la persona desestructurada pateix i fa patir.
- La societat no posa tots els mitjans possibles per ajudar a una integració positiva del "diferent". Dificultats diverses a l'hora de cercar un habitatge digne i assequible; en relació al món del treball, etc.
- Normalment, les persones sotmeses a aquestes situacions no són conscients de la seva diferència i situació de marginalitat.
- De vegades alguns contravalors poden veure's com un acte de defensa. Però en el fons són un rebuig maliciós.
- Quan la persona que estimem no canvia, com ho acceptem?

Actuar

- El nostre actuar vindrà definit per com acollim. L'acolliment des de la militància i el compromís s'ha de fer amb amor, bon humor, esperança i tendresa.
- Hem de ser acollidors confiant en el altre. Partint d'una ferma voluntat de no acceptar que el "diferent" NO té sortida.
- Ara bé, nosaltres NO som responsables de la "conversió" de l'altre. Som responsables de l'esforç del que donem, com acollim. Acceptem que la diferència continui. Cal saber esperar, tenir fe i paciència, confiar en els altres.
- Nosaltres, militants, hem de definir quina relació-acció tenim amb les persones que presenten mancances. Perquè amb la nostra capacitat de fe i d'esperança puguem cercar la part sana de les persones.
- Ens cal DISCERNIR allò que està bé o està malament. Ens cal CONTEMPLAR per poder actuar.

Grup Sant Genís